

עין משפט
גר מצוה

מו:

סוכה פרק ראשון סוכה

מסורת הש"ס

גבי כפרו שניהם באחת פריך והא חי אפשר ללמנא ומשני רבי יוסי הגלילי היא ורבי יוחנן משני אפילו תימא רבנן משמע דאין הלכה כרבי יוסי הגלילי וכן פסק ד' אחין ויבמות דף כח.) גבי אמות איני יודע מי שאלן אמר אליבא דרבי יוחנן לא סתם לן מנא כר"י הגלילי לכן נראה דרבי שמים און הלכה כמותו והני הוו כרבי שמים אבל בידי אדם הלכה כמותו כדמוכה דן דשמעתין ובפרק שני דחולין (דף כח.) יש תימה הא דאמר' פ"ק דעירובין (דף ה:) למי המשך מדופני של מבוי (ו) למוך המבוי פחות מארבע אמות און לריך למי אחר להמירו ארבע אמות לריך למי אחר להמירו וקאמר רב הונא גביה דרבי יהושע לא אמרו אלא במבוי שמונה אבל במבוי שבעה נותר בעומד מרובה על הפריך רב אשי אומר אפילו במבוי ה' לא לריך למי ממה נפשך אי עומד נפיש נותר בעומד מרובה על הפריך אי פרוך נפיש נדון משום למי כלומר א"כ און בלתי ד' אמות מאי אמרת שוו תרוייהו הוה ליה ספק דנדרהיה וכל ספק דנדרהיה להקל משמע דאי אפשר לברר הדבר וי"ל לעולם אפשר למדוד ולברר אלא לא הטריחיהו חכמים למדוד שם מספק כיון דבין עומד נפיש בין פרוך נפיש ליכא חשש איסור אלא אם כן הן שוין ומילתא דלא שכיחא היא מכל מקום אם היה אסורא דלורייתא היה אסור כיון דאפשר למדוד ומזה און להקשות על רב אשי כי שווי הדידי לישמרו דקיימא לן פרוך כעומד מותר דהתם קאי על רב הונא ברביה דרב יהושע דסבירא ליה פרוך כעומד אסור ויש לפרש דהני אמוראי דפרוך כעומד ומתלה על מחלה כרוב מני סברי כרבנן דאי אפשר ללמנא שש דלורייתא נלו ספרון בעומד משום דלימא עומד מרובה ואח"ל שהן שוין רחמנא אמר לא מפרוך רובא ומאן דאסר משום (ו) דאמר פרוך מרובה ואח"ל שהן שוין רחמנא אמר גזר רובא וכן לענין מחלה על מחלה דשחיטה והשחא ניחא טפי יהיא דספק דנדרהיה להקל כיון דאי אפשר למדוד ומיהו קשה דמשמע דספיקא דלורייתא היה אסור משום חששא בעלמא שמה הן שוין אף על גב דאי עומד נפיש מותר ואי פרוך נפיש מותר ואם כן היכי דייק נמי פרק שני דבכורות (דף י: וס) מיהא דנמלא הרוג מכיוון בין שמי עיירות בידי אדם אפשר ללמנא חסם נמי אף על גב דאי אפשר ללמנא ולכוון מודו רבנן דמניחין שמי בעלות משום חשש דלורייתא משום דשחא הן שוין ועוד למאן דאסר פרוך כעומד לא אסר אלא מטעם דאמר ליה רחמנא למשה גזר רובא ולא מטעם דשחא הפריך מרובה ואם כן בהיהא דלמי אפילו הו ספיקא דלורייתא תשתרי כיון דבין פרוך בין עומד נפיש מותר ומיהא דפרך בשמעתין והא אפשר ללמנא און לרקדק שום דבר דרבינו הגאון גרים והא חי אפשר ללמנא וכן ר"ת ולגירסתם נמי און רחיה שיהא הלכה כן דלא הו כמו חי אפשר ללמנא דעלמא אלא כלומר אי אפשר בשום ענין שלא יהא אור משהו בין הסך לפסול בשמללא בהכשר אורו מלא נכנס ויואל דאינו דוחק כל כך הכשר לקרבו אלא הפסול שלא יהא אור משהו בין הכשר לפסול ונמלא שאין הכשר מרובה על האור ועל הפסול ומשני במעדיף כלומר עד שחא מן הכשר על הפסול שמתקן ומכאן שנתקנה כל האור ורבה משני דאפילו תימא און מעדיפים אם היו נחוטים שמי נותן ערב אי אפשר שלא יתכסה כל האור שהכשר נסמך בפסול אי נמי דווקא שמי וערב מהני לרבה אבל בענין אחר לא דגורין שמה לא יעדיף אבל שמי וערב אי אפשר בלא העדפה שלא יפול הכשר ויפי זה לא גרסינן כמו שכתוב ברוב הספרים אמר רבא אפילו תימא בשאינו מעדיף ובפרק קמא דעירובין (דף טו:) אינו בשום ספר ובהיהא דסוף בכורות (דף ס:) דיאלו שנים בעשירי וקראו עשירי משמע דסבר לה כרבי יוסי הגלילי דאמר דאמר אפילו בידי שמים אפשר ללמנא דאי כרבנן דאמרי אי אפשר ללמנא אולם שקדס הו עשירי ואפילו שחך זו והוה ליה כאלו קרא לעשירי עשירי ולאחד עשר עשירי שאין אחד עשר קדוש שלא נקרא שם עשירי ממנו וכן בהיהא דסוף פרק שני דחולין (דף לח:) דמתח אמו פרט ליתום דלוקמין כזה פירש למיתה וזה פירש לחיים וכן בפרק דמהה המקשה (חולין דף ע.) גבי הא דנבי רבא הלכו בצבאים אחר הרוב ויש לנחות יהיא דסוף בכורות דאפילו סבר אי אפשר ללמנא כיון דאין יכול להכיר איזה קדם משהו לחברו ונתכוון לקרות שניהם עשירי וצבת אחת קראם לא דמי לקרא לעשירי עשירי ואחר כך לאחד עשר עשירי והא דקאמרין התם אכל צבת אחת תרוייהו קדשי לא ממש צבת אחת צלמנאס [אלא] דכפישמי ומיהו קשיא דפרק מי שהולאווה (עירובין דף יז.) ופרק שני דקדושין (דף סג.) פריך מהך ויאלו שנים בעשירי לרבה דאמר כל שאינו צוב אחר זה אפילו צבת אחת אינו ומשמע דקשיא ליה וכיון דצוב אחר זה אין אחרון קדוש צבת אחת לא יהא קדוש לא לזה ולא לזה כמו מקדש אשה ואחותה ויהאך יכול להיות זה דלל קריאת שם דידה מהכא כיון דאי אפשר ליה ללמנא ממה נפשך עשירי מאיליו קדוש ויש לומר דמתברא פריך יהאך הוא קדוש כיון דאי אפשר ללמנא אינו קדוש אלא מחמת דיבורו:

16 ג'ל להאי גירסא
מהרש"ל,

הגרות הב"ח

(6) ריש"י ד"ה והא אפשר הדיא שם ד"ה ומשני וכו' דקמי הכא נכנס ויואל: (7) הוה ד"ה פרוך כעומד וכו' המשך מדרבנן של מני פחות מדרבנן של מני פחות לחי ראין לריך למי אחר להמירו ארבע אמות בידון משום מבוי וצריך למי אחר להמירו: (8) בא"ד ומאן דאסר משום דאמורא פרוך מרובה:

(6) והא אפשר ללמנא. ק"ד דהאי דקמתך נכנס ויואל הכי מתוך כל כמותו נכנס ויואל הוא סתמא הוא נכנס ויואל דאין דרך ללמנא ולכוין כמותן ממש לא פחות ולא יותר ופרישין והא אם יתן דעתו לכן אפשר ללמנא וקמי מתניתין כמותן כשרה והוה ליה פרוך כעומד: ומשני אמר רבי אמי במעדיף. מתניתין לא אפשר ללמנא אלא במעדיף ריוח שניתיים על רמב השפודין וכמותן דקמי נכנס ויואל: רבא אמר. אפילו במלמאס ואם היו נחוטין השפודין שמי נותן לקניס של סך ערב ד"כ אם אינו נותן ראשי הקניס על שפודין הרי הן טפולין לארץ והלכן הוה ליה כשר מרובה על הפסול ומנבלן: בצלמי גליס. לקמן [ומי.] מפשע במטליות שאין בהן שלש על שלש דאף על גב דהשתא לא מקבלי טומאה כיון דמכלי אמו גזר בה רבנן. ארוכות נמי השתא לא מקבלי טומאה דלא חזו למידי אלא מכלי קאמו: בארובה ושמי כרעיס עמה. ולקמן [וס] מפרש למאי חזו: קלרה. אותם אשר ברוחב המטה לזד מראשיתה ומרגלותיה: מבילה

ודא אפשר לצמצם א"ר אמי במעדיף רבא אמר אפילו תימא בשאין מעדיף אם היו נחוטים שתי נותנן ערב ערב נותנן שתי: או בארוכות המטה: לימא מסייע ליה לר' אמי בר מבויומי דאמר רבי אמי בר מבויומי: סככה בבלאי כלים פסולה כדאמר ר' חנן אמר רבי בארובה ושתי כרעיס בקצה ושתי כרעיס ה"נ בארובה ושתי כרעיס בקצה ושתי כרעיס היבא איתמר דר' חנן אמר רבי אהא דתנן מטרה

והא אפשר לצמצם. קא סלקא דעתך דהא דקמתך נכנס ויואל הכי קמתך כל כמותו נכנס ויואל הוא דרך ללמנא והא כו' וקמי מתני' כמותן כשרה והוה ליה פרוך כעומד ומשני אמר ר' אמי במעדיף ומתני' לא אפשר במלומאמן כן פי' בקוב"ט וקשה דאין זו סוגיא דהש"ס שאינו אלא כמשיב דאינו חושש בקושיא שלו דלעולם איירי נכנס ויואל וי"ל במעדיף שמרבה בפסול עד שמכסה השפודים ונמלא סך כשר רבה על סך פסול ומנבלו ובענין זה פי' בקוב"טם דברבא אם היו נחוטין שמי נותן ערב ויהאי פירושא קא משמע לן רבא דמעדיף לא מהני משום דוימנן דלאו אדעתיה לא ירבה נכשר אבל כשמתנה להניח כעין שמי וערב אי אפשר שלא ירבה ומיהו קשה להאי אפירושא דאין דומה שיחבטל סך פסול נכשר אע"פ שהכשר רוב כיון דאין מעורבין וזו צוב ויכר כל אחד בפני עצמו כמו שפי' בקוב"טם דכשחבטן דלעיל (דף טו:) שעירבין ואינו יוכר הי ניהו פסול והי ניהו כשר וגירסת ר"ת עיקר דגרס והא חי אפשר ללמנא דכפרישית וניחא לפי גירסתו דלא קיימא השחא רבי אמי ורבה לגי' כמאן דאמר פרוך כעומד אסור דלכלוהי קאמרין הכא דן פירכא דאי אפשר ללמנא אבל לגירסת הקוב"טם קיימי השחא לשנויי כמאן דאמר פרוך כעומד אסור והיינו דלא כהלכתא דפרק קמא דעירובין (דף טו:) פסקין הלכה כמאן דאמר מותר:

בארובה ושתי כרעיס בקצה ושתי כרעיס. סוגיא דשמעתין כרבי נחמיה דרבנן לא מטמאי בארובה ושתי כרעיס טהורה ורבי כלים פרק י"ח (מ"ה) מטה שהיתה טמאה מדרס ניטלה קצרה ושתי כרעיס טמאה ארוכה ושתי כרעיס טהורה ורבי נחמיה מטמא דווקא כשכל המטה קיימת וכולה של אדם אחד שקופו לחזור ולחברה אבל אם נאבד מנקתה או של שני בני אדם והאיל ואין סופן לחזור ולחברה טפי אפילו איכא ארוכה ושתי כרעיס קצרה ושתי כרעיס טהורה דמתן במסכת כלים פרק י"ח (מ"ט) ובפרק שלשה שאלכו (ברכות דף נ:) מיייתין לה מטה שנגנבה חליה או שאבדה חליה חלקיה אחין או שותפין טהורה האחריה מקבלת טומאה מכלן ולהכא והא דתנן התם כרע שהיתה טמאה מדרס וחברה למטה שלה טמאה פירשה היא טמאה מדרס והמטה מגע מדרס אלמא דרע לחודיה טמא היינו לאחר שחברו למטה חזר לטומאה ישנה אפילו במטה טהורה אבל כל זמן שלא חברו טהורה אע"פ שפירש מטמא טמאה: מטב